

TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE VE TEMEL DİL BECERİLERİNİN KAZANIMINDA DİJİTAL TEKNOLOJİ UYGULAMALARININ YERİ VE ÖNEMİ*

THE IMPORTANCE OF DIGITAL TECHNOLOGY APPLICATIONS IN TEACHING TURKISH AND BASIC LANGUAGE SKILLS

İlyas YAZAR**

Öz

Günümüzde öğrenme ve öğretme süreçleri hızlı bir şekilde değişim ve dönüşüme tanık olmaktadır. Düne ait görülen pek çok gelişmiş eğitim araçları kısa zamanda önemini yitirmekte ve öğretim sürecinin etkin bir unsuru olmaktan da hızla uzaklaşmaktadır. İçinde bulunduğumuz çağın koşulları dikkate alındığında yediden yetmişe her düzeyde bireyin doğrudan ya da dolaylı bir şekilde kendisini bilişim çağının akışına bıraktığı bir iklimde, eğitim öğretim süreçlerinin yapılandırılmasında da bu çağın ikliminden ve getirilerinden azami düzeyde yararlanmak en temel hedeflerimizden biri olmalıdır. Bilişim çağının her geçen gün artan yaygın etkisi karşısında birey olarak ya da toplumsal yapılanmalar içindeki farklı katmanların temsilcileri olarak sırtımızı dönmek, duyarsız kalmak, geçmişin klişe kalıpları içindeki anlayışlarımızı korumaya çalışmak günümüz dünyasında artık karşılığı olmayan eylemlerden ibaret bulunmaktadır. Eğitim çağındaki bireylerin her düzeyde ihtiyaçları, yaşadıkları çağın algı yönetimince çeşitlenmekte ve bilişime dayalı unsurlarla her an yeniden şekillenmektedir. Bu bağlamda eğitim süreçlerinde bireyin dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik temel eğitimden başlayarak yükseköğretim sürecine kadar uzanan yolda bir takım geleneksel zorlama ve baskıcı yöntemler yerine, bilişim çağında bireylerinde içinde yer aldığı dijital uygulamalar üzerinden bu becerilerin geliştirilmesinde alternatif yöntemler ve araç gereçler ilgi odağı haline gelebilmektedir. Çalışmamızda yaşadığımız çağın eğitimcilerine sunduğu angel, blackboard, desire2learn, webct, moodle ve sakai gibi öğrenme yönetim sistemleri (classroom management systems); facebook, twitter ve instagram gibi sosyal ağlar; kısa mesaj, skype, hangouts, facetime gibi mesajlaşma sistemlerinin oluşturduğu oldukça geniş bir yelpazenin sağladığı öğretim teknolojisi çeşitliliği ve bunların farklı öğrenim düzeyindeki bireylerin dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik katkıları üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bilgi Toplumu, Dijital Öğrenme Araçları, Türkçe Öğretimi, Temel Dil Becerileri.

Abstract

Nowadays, learning and teaching processes quickly witness change and transformation. Many advanced educational tools from yesterday have lost their importance in a short time which are rapidly moving away from being an active element of the teaching process. One of our most fundamental goals when considering the conditions of the present age, it should be an occasion where individuals of all ages, either directly or indirectly, leave themselves to the flow of the informatics era, and maximize the use of the occasion and returns of this age in the structuring of the educational processes. To return our backs, to stay insensitive, to try to preserve our understanding within the cliché patterns of the past, as individuals or as representatives of different layers within social structures in the face of the growing widespread impact of informatics age in today's world, these consist of non-equivalent actions. The needs of individuals at all levels of education age are diversified by the perception management of their age, and are reshaped at any moment with the elements based on cognition. In this context, starting from the basic training for the development of the language skills of the individual in the training process, a number of traditional coercion and oppressive methods in the way to the higher education process, instead of in individuals in the information age in the development of these skills through the digital applications, alternative methods and tools can become the focus of attention. Learning management systems such as Angel, Blackboard, Desire2Learn, WEBCT, Moodle, and Sakai that the age we live in our study offers to educators; Social networks like Facebook, Twitter and Instagram; The diversity of instructional technology provided by a wide range of messaging systems, such as text messages, Skype, Hangouts, FaceTime, and the development of language skills for individuals at different learning level. will focus on the contributions.

Keywords: Information Society, Digital Learning Tools, Turkish Teaching, Basic Language Skills.

Giriş

Bilişim çağı olarak nitelediğimiz günümüzde bilgiyi üretme, üretilen bilgiye ulaşma ve bu bilginin kullanıma sunulmasında, yaşadığımız çağın ihtiyaçlarına çözüm olmasında geçmişte yaşanan işlem süreçlerinden oldukça farklı bir seyir izlenmektedir. Bilişim çağının en temel argümanlarının başında gelen teknoloji odaklı yaklaşımlar ve çözüm yolları hayatımızın seyrini her alanda alışılmış standartların da dışına taşımaya devam etmektedir. Bu bağlamda yaşadığımız dünyanın onar yıllık periyoduna bakacak olsak en yakın çevremizden başlayarak dünyanın neresine göz atacak olsak yaşanan gelişmeler karşısında şaşkınlık ve hayranlık duymamak mümkün değildir.

* Bu çalışma 2-4 Mayıs 2019 tarihleri arasında İzmir Buca'da gerçekleştirilen 1. Uluslararası Bilim Eğitim Sanat ve Teknoloji Sempozyumunda sunulan sözlü bildiri üretilmiştir.

** Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi, iyazar@gmail.com ORCID ID: 0000-0002-6784-289X

Bilişim çağının bu baş döndürücü gelişmeleri karşısında birey hayatının şekillenmesinde temel teşkil eden eğitimin de bu gelişmelerden uzak kalması düşünülemez. Teknolojinin gelişmesine ve ilerlemesine paralel olarak eğitim süreçleri de bu duruma ayak uydurmaya çalışmış ve kendine her zaman yeni pozisyonlar almış, almaya da devam etmektedir. En yalın ifadesiyle kara tahtayla başlayan öğrenme ortamlarının hikâyesi endüstriyel gelişmişliğe bağlı olarak beyaz tahtaya, bilişimde yaşanan gelişmelerle etkileşimli tahtalara doğru evrilmiştir. Basılı materyallerin öğrenme ortamlarında kullanımının görsel sunumlarını sağlamada destek olarak yararlanılan tepegöz, opak ve dia projeksiyonlarının yerine projeksiyon, sinevizyon, barkovizyon gibi gelişmiş aygıtlar, kaset cd, tv gibi ses ve görüntü desteği sağlayan aygıtların yerine günümüz çoklu öğrenme ortamlarında telefon, tablet, pc gibi bilişim öğelerinin ve bunlarla ilgili uygulamaların daha fazla yer alması bilgi toplumunun geldiği noktayı açıklamaya yeterli veri sunmaktadır.

Teknolojide yaşanan hızlı ilerleme yaşamın farklı katmanlarına aynı etkiyle ulaşamamaktadır. Bu bağlamda eğitim öğretim uygulamalarında da geçen zamana nispetle teknoloji ile entegrasyonda farklı yaklaşımlar sergilenmektedir. Teknolojik açıdan yaşanan yenilikler, donanımsal olarak pek çok imkân sunmakla birlikte eğitim öğretim ortamlarında bu imkânlardan yararlanmak için eğitimcilere büyük sorumluluklar düşmektedir. Teknolojinin öğretim süreçlerine entegrasyonunda öğretmenin etki değerinin azalacağı, teknolojinin öğretmenin yerini alacağı yönündeki endişeler çoklu öğrenme ortamlarının uyum ve uygulama süreçlerine ciddi bir köstek olarak görülmektedir (Goertler, 2009). Oysaki çoklu öğrenme ortamı olan sınıflarda öğrenci öğretmen etkileşiminin sağlanmasında yapılandırmacı öğretim yaklaşımının da öngördüğü şekilde öğretim içeriğinin görsel ve somut hale getirilmesinde teknolojik unsurlardan imkânlar ölçüsünde yararlanılması gerekmektedir. Öğrenme ortamlarında teknoloji, öğretmen için sadece bir araç olarak görüldüğü sürece katkı sağlayan yardımcı bir unsur olarak kalacaktır. Çağımızda eğitimci faktörünün en az olduğu uzaktan eğitim sistemlerinin, etkileşimli uygulamalarla desteklenmesine rağmen yapılan araştırmalarda bu programlara kayıtlı öğrencilerin yarı yarıya öğrenimlerini yarıda bırakması, eğitimde öğretmenin yerini ve önemini koruduğunu da ortaya koymaktadır (Bersin, 2004).

Bilgi teknolojilerinden öğrenme ortamlarında yararlanmada disiplinler açısından farklı uygulamalar ve süreçler izlenebilmektedir. Öğrenme ortamına sunulan her araç ve donanımdan her disiplin yapısal olarak program içeriği ile ilişkili gereçlerini ve uygulama süreçlerini yapılandırabilmelidir. Çalışmamızda bu bağlamda Türkçe öğretimi ekseninde bireyin temel dil becerilerini kazanmada başta internet tabanlı olmak üzere dijital teknoloji uygulamalarına yönelik sergilenebilecek yaklaşımlar ve tutumlar üzerinde durulacaktır. Bu anlamda alan yazın incelendiğinde dijital teknoloji uygulamalarının Türkçe öğretim programı bağlamında da kullanılabileceği ve bireyin öğrenme sürecinde gerekli olabilecek bilgi ve becerilerin kazandırılmasına katkı sağlayabileceğine yönelik çalışmalar da yer almaktadır (Özbay ve Özdemir, 2014).

Eğitim sisteminin 2005 yılından itibaren yapılandırmacı öğretim yaklaşımı ilkesiyle hareket etmesinin bir sonucu olarak öğrenme öğretme ortamlarının zenginliği ve çeşitliliğinin de artırılması hedeflenmiştir (MEB, 2005). Bu çerçevede öğrenme ortamı, öğretim içeriğinin kavratılması, öğretilmesi, öğretilen bilginin beceriye dönüştürülebilmesi maksadıyla geleneksel sınıf/derslik anlayışı yerine çoklu öğrenme ortamı adıyla yeniden tanımlanmış ve müfredatın uygulama sürecinde her türlü araç ve gerecin kullanılmasına olanak sağlar hâle getirilmiştir. Ortamın hazırlanması öğretim yaklaşımının uygulanmasında salt yeterlilik olarak görülmemiş, öğretmenlerin de bu ortam şartlarına uygun yetiştirilmeleri ve eğitim öğretim sürecine dâhil olduklarında öngörülen çoklu öğrenme ortamlarını oluşturmaları, süreçte kullanmaları ve kullandırmaları amaçlanmıştır. Bu nedenle ders süreçlerinde öğretmenlerin dijital teknoloji unsurlarından kendi müfredat akışlarında yararlanma ve süreç içinde düzenli kullanma ve kullandırma durumları öğretim yaklaşımının öncelikleri arasında yerini almıştır. Bu durumun pratik karşılığının olabilmesi, her şeyden önce eğitimcilerin çoklu öğrenme ortamlarında kullanılabilecek dijital teknoloji uygulamalarını kullanabilme becerileri ile doğrudan ilişkilidir. Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlik Belgesinde de öğretmenlerin yeterlik alanları düzenlenirken bilgi, beceri, tutum ve değer kategorileri bu anlayışla yapılandırılmıştır (MEB, 2017). Teknoloji kullanma konusunda öğretmenden beklenen yeterlik düzeyi öğretim içeriği ile ilgili mesajlarını aktarırken teknolojik araç gereçleri kullanabilme bilgisine sahip olması, öğrenme öğretme sürecinde aktif olarak hem kendisinin kullanması, hem de öğrencilerine kullandırarak bunun beceriye dönüşmesini sağlamasıdır.

Dijital teknoloji unsurlarının günümüzdeki yaygınlığı ve popülaritesi de göz önüne alındığında bilişim toplumunun bireyleri olarak bu tür dijital unsurların okul öncesi süreçten itibaren hedefi haline geldiğimiz aşikardır. Bu açıdan eğitimcilere düşen, eğitimde teknoloji kullanımına yönelik uygulamaları görmezden gelmek ya da dikkate almamak yerine, onları öğretim sürecine nasıl katabileceğimize kafa

yormak ve dijital teknolojilerin birey eğitime yönelik işlevselliklerini artırıcı çalışmalar içinde olmaktadır (Günday ve Çamlıoğlu, 2015). Öğrencilerin temel dil becerilerinin geliştirilmesinde dijital teknoloji uygulamalarının etkisinin artırılması da bu bağlamda önemli katkı olacaktır. Bu amaçla temel dil becerilerinin kazandırılmasında, geliştirilmesinde dijital teknoloji uygulamalarının ve imkânlarının nasıl ve ne şekilde kullanılacağına belirlenmesinin ortaya konulmasının ve tartışılmasının alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Temel Dil Becerilerinin Kazanımında ve Geliştirilmesinde Yararlanılabilecek Web 2.0 Uygulamaları:

Kullanıcılarına genel anlamda etkileşimli bir içerik sağlamayan statik web sitelerinin bir kümesi olarak düşünülen web1.0 teknolojileri 2004'lerden sonra yerini giderek web2.0 adıyla anılan bir sisteme bırakmıştır. web2.0 kimilerine göre yeni bir teknoloji, kimilerine göre ise internet dünyasında yeni bir çağ olarak değerlendirilmektedir. Bu kavramı ilk kez ortaya atan Tim O'Reilly, web2.0'ın tanımlarken internetin imkânlarının daha çok insan tarafından aktif olarak kullanılabilmesi amacıyla geliştirilen programlar ve teknolojiler olduğunu ifade etmektedir ("Web1.0, 2.0, 3.0 nedir?", 2019).

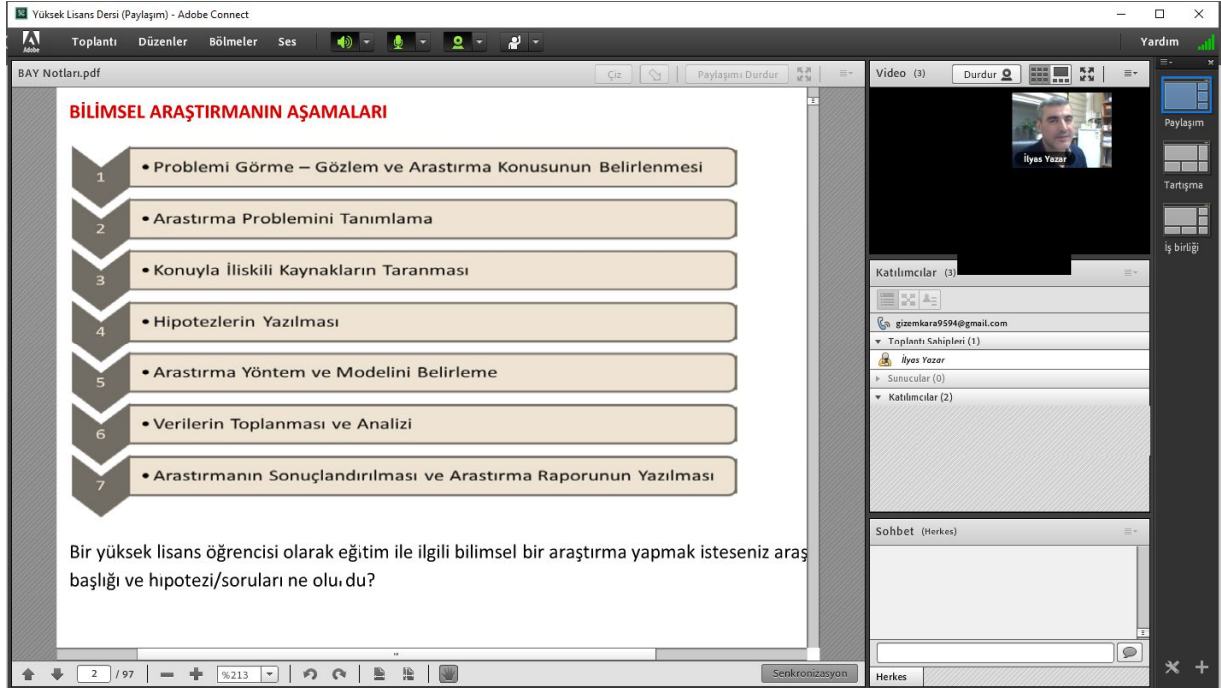
Web2.0 teknolojilerinin devreye girmesiyle birlikte kullanıcıların, internet tabanlı uygulamalar yoluyla sadece bilgi alan değil, aynı zamanda bilgi veren, bilgi ürettiren, paylaşımda bulunduran, tartıştıran tüm süreç boyunca aktif rol oynayabildiği internet ortamları kastedilmektedir. Daha somut ifade ile Vikipedi, Youtube, Flickr, Ekşi sözlük, Twitter, Instagram, Facebook gibi diğer kullanıcıların aktivitelerinin görülebildiği, takip edilebildiği, iletişime geçilebilen ortak aktivite yapabilen internet siteleri ya da bu kapsamdaki uygulama ve programlar akla gelmelidir.

Web2.0 Teknolojilerine dayalı uygulamalar üzerinden temel dil becerilerinin geliştirilmesi ve kazanılmasında kullanılabilecek argüman sayısı oldukça çeşitlidir. Bu teknolojik uygulamaların öne çıkanlarını kendi içlerinde gruplandırarak şu başlıklar altında toplamak mümkündür:

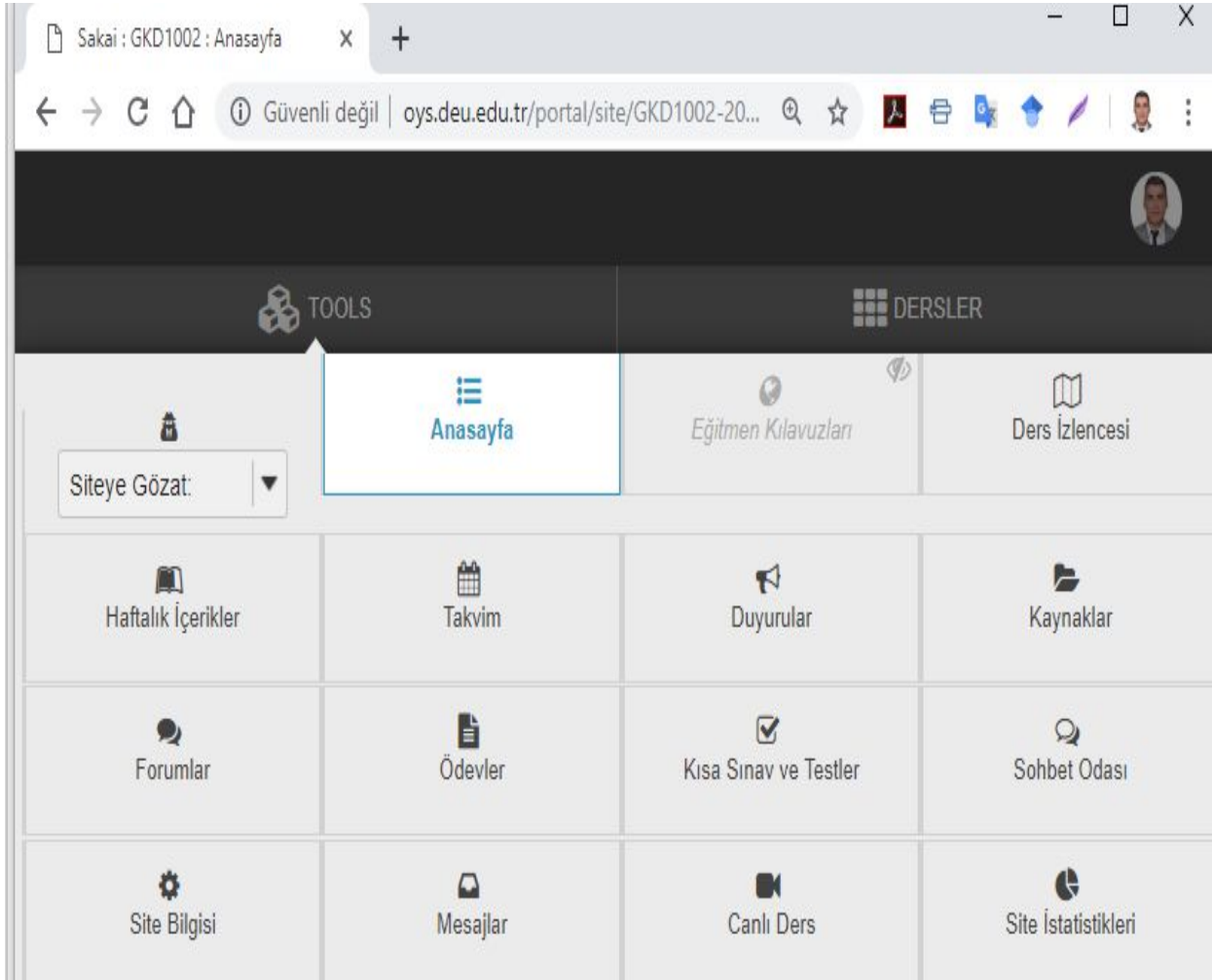
a. Öğrenme Yönetim Sistemleri (Classroom Management Systems)

Öğrenme öğretme sürecini yürütmede dersi daha etkin ve verimli kılmak amacıyla öğrencilerle öğretmen arasındaki iletişimin ve etkileşimin sağlandığı ve etkinliklerin yapıldığı sanal ortamlara öğrenme yönetim sistemi, sınıf takip sistemi, ders yönetim sistemi gibi adlar verilmektedir. Günümüzde giderek yaygınlaşan bu tür sistemlere öğrenci ve öğretmenler belirledikleri kişisel bilgileriyle erişebilmekte ve yetkilendirmeleri oranında sitemden yararlanabilmektedir. Reel sınıf ortamında gerçekleştirilen her türlü uygulama, etkinlik ve öğretim faaliyeti öğrenme yönetim sistemlerinde yürütülebilmektedir. Adobe connect, angel, blackboard, desire2Learn, webct, moodle, sakai, google classroom, MEB EBA gibi bu tarz işler için alan sunan sistemler olduğu gibi öğretmen web2.0 teknolojisi ile kendi öğrenme yönetim sistemini de kurabilir (Goertler, 2009).

Öğrenme yönetim sistemleri günümüzde reel sınıf ortamlarını sanal platformlara taşıyan etkileşimli uygulamalarıyla yaygınlığını giderek artırmaktadır. Uzaktan eğitim öğretim uygulaması bulunan bir çok kurum, kuruluş bu sistemlere entegre durumdadır. Kurumsal uygulamalar yanında en alt düzeyde öğretmen noktasından da bu tür sanal sınıf yönetim sistemlerine ayak uydurabilmemiz yaşadığımız çağın gelişmelerine adapte olabilmek için de ayrıca değer ifade etmektedir. Yine bu bağlamda Milli Eğitim Bakanlığı EBA uygulaması da örnek gösterilebilecek projeler arasında sayılmalıdır. EBA statik olarak hizmet vermeye başladığı süreci gelişen teknolojik koşullara adapte ederek günümüzde dinamik web tabanlı bir uygulama olarak kullanıcılara fayda sağlanmaktadır. EBA'nın özellikle kayıtlı kullanıcılara hizmet veren yönü yanında anonim kullanıcılara da açık olması, bilgi edinme noktasında veri akışı sağlama özelliği günümüzde dijital çağın öğrenme araçlarında sınırların ortadan kaldırıldığının da bir göstergesi durumundadır. EBA üzerinden öğretim programlarına uygun şekilde gerçekleştirilen içeriklerin Türkçe öğretimi açısından temel dil becerilerinin tüm öğrenme alanlarında rahatlıkla kullanılabileceğinin örneklerini de görmek mümkündür. Bugün gelinen noktada lisanslı ya da ücretsiz hizmet veren internet tabanlı pek çok dijital uygulama bulunmaktadır. Bu uygulamalardan bazılarının ekran görüntüleri aşağıda verilmiştir:

Resim 1: Adobe connect canlı ders ara yüzü

Resim 2: Sakai sınıf yönetim sistemi ara yüzü

(c) 2017 BigBlueButton Inc. (build 601) [WebRTC Sesi] Turkish Varsayılan Görünüm

Resim 3: Bigbluebutton canlı ders ara yüzü

GKD1001 Türk Dili ... SINIF ÖĞRETMENLİĞİ

Çalışmaları

Daha fazla görüntüle

Kitap: Yazılı Rapor A ŞUBESİ - 16 ARALIK
Teslim tarihi: 16 Ara 2018 23:59
Yayınlanma tarihi: 13 Ara 2018 (Düzenlenme: 16 ...)

Kitap: Yazılı Rapor B ŞUBESİ - 16 ARALIK
Teslim tarihi: 16 Ara 2018 23:59
Yayınlanma tarihi: 13 Ara 2018 (Düzenlenme: 16 ...)

Kitap: Yazılı Rapor A ŞUBESİ - 17 ARALIK
Teslim tarihi: 17 Ara 2018 23:59
Yayınlanma tarihi: 13 Ara 2018 (Düzenlenme: 16 ...)

Kitap: Yazılı Rapor B SUBESİ - 17 ARALIK

Resim 4: Google classroom sınıf yönetim sistemi ara yüzü

Resim 5: Kişisel geliştirilmiş sınıf yönetim sistemi ara yüzü

Resim 6: MEB EBA uygulaması ara yüzü

b. Sosyal Medya Uygulamaları (Sosyal Ağlar)

Sosyal ağ kavramı, bireylerin internet üzerinde, toplum yaşamı içinde kendilerini tanımlayarak yine insanlara internet iletişim metotları ile iletişime geçmek için ve aynı zamanda normal sosyal yaşamda yapılan çeşitli jestleri simgeleyen sembolik hareketleri göstererek insanların yarattığı sanal ortamdaki sosyal iletişim kurmaya yarayan ağlar için kullanılan bir kavramdır (Sosyal Ağ, 2019). Sanal platformlar üzerinde kullanıcıların aktif olarak yer alabilecekleri, olaylar, durumlar ve yaşantılar üzerine fikirlerini yazılı ya da sözlü anlatım yollarıyla ifade edebilecekleri, farklı etkinlik ve aktiviteleri yapabilecekleri, fotoğraf, video ya da sesli paylaşımlarda bulunabilecekleri Instagram, Twitter, Facebook gibi birçok farklı uygulamalarla sosyal ağlar günümüzde giderek yayılmakta ve kullanımı bireyler, toplumlar için gerekli hale gelmektedir. Temel dil becerilerinin geliştirilmesinde çeşitlilik ve farklı bir ifade ortamı arayan öğretmen ve öğrenciler tarafından sosyal ağlardan yararlanılabilir (Chartrand, 2012). Türkçe öğretimi genelinde temel dil becerilerini kazandırma, geliştirme, pekiştirmeye yönelik olarak öğretmenler tarafından sosyal ağlarda kontrollü gruplar oluşturulabilir, sayfalar açılabilir, bilinç ve farkındalık düzeylerini artırmaya yönelik çalışmalar gerçekleştirilebilir. Bu konuda Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerinde ifade edilen şekliyle öğretmenin tutumu öne çıkmakta ve belirleyici olmaktadır.

Okul öncesi süreçte dijital öğrenme araçlarıyla tanışarak temel eğitime başlayan günümüz Z kuşağı çocuklarının temel dil becerilerini geliştirmeye yönelik adımların öğretmen rehberliğinde ve izlencesinde sosyal ağlardan da yararlanılarak atılacak olması bireysel ve toplumsal farkındalık oluşmasında önemli bir etkiye sahip olacaktır.

c. Yazılı, Görsel ve İşitsel Mesaj Uygulamaları

Gelişen teknolojiye paralel olarak yazılı, sözlü ya da görüntülü iletişim ortamı sunan uygulama ve programların dil yeterliliğinin ve temel dil becerilerinin kazanılmasında etkin yer aldığı görülmektedir. Ders dışı öğrenme ortamlarında daha çok yer bulan bu tip uygulamalarda okuma ve yazma becerileri yazılı iletişim durumlarında, dinleme ve konuşma becerileri ise sesli ya da görüntülü iletişim durumlarında daha çok öne çıkmakta ve bireyin temel dil becerilerinin geliştirilmesine destek olmaktadır. Okuma, yazma, dinleme ve konuşmadan oluşan temel dil becerilerinin gelişmesinde ve geliştirilmesinde mesaj uygulamalarının etkililiği ve oluşturduğu farkındalık yapılan çalışmalarla da desteklenmektedir (Mahmoud, 2013; Vila, 2013; Gökdayı, 2016).

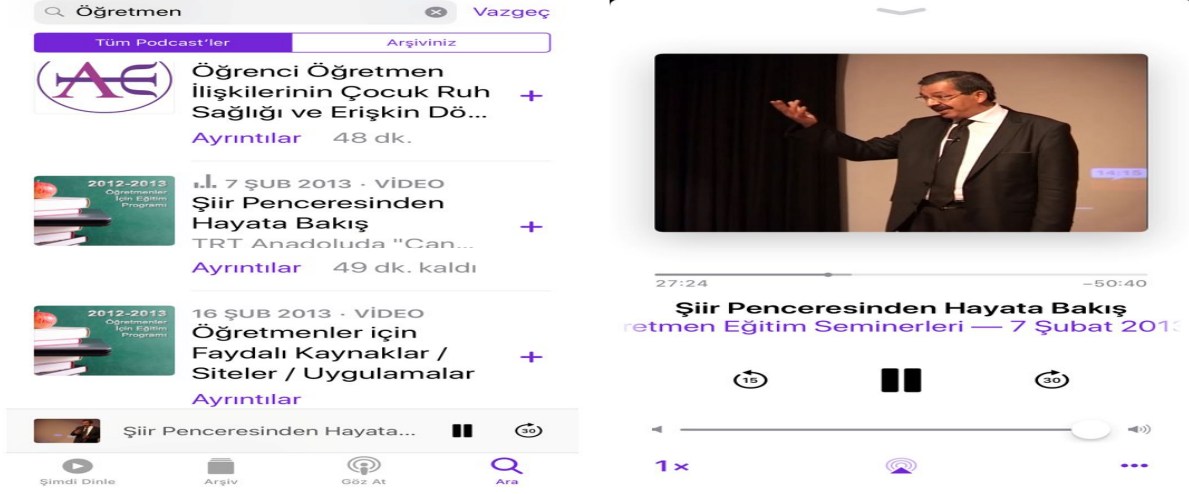
Öğrencilerin okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinin geliştirilmesi için yine öğretmen tarafından ciddi bir rehberliğe gereksinim bulunmaktadır. Öğrencilerin temel dil becerilerini edinmelerine katkı sağlamaya yönelik öğrenme senaryoları, etkinlik örnekleri, kazanımlara yönelik aktiviteler ve uygulamalar geliştirilerek Skype, Hangouts, Facetime gibi kullanılabilir pek çok uygulama sürece entegre edilebilir. Bu tür uygulama ve etkinlik senaryolarının oluşturulmasında ve yürütülmesinde, takibinde öğretim programının yaklaşımı ve öğretmen rehberliği belirleyici olmakla birlikte öğretmenin özverisi ve tutumu daha çok ön planda olmalıdır.

d. Podcast Uygulamaları

Sistematik biçimde hazırlanmış olan radyo programları, videolar, ders sunumları gibi dijital medya ürünlerinin internet üzerinden tablet, pc, telefon gibi bilişim aygıtlarına indirilebilecek şekilde yayınlanmasına podcasting, bu yolla indirilen dosyalara ise podcat adı verilmektedir. (Podcast, 2019). Podcastlerin radyo yayınından farkı, kullanıcıların bu yayınları eş zamanlı olarak takip zorunluluklarının bulunmamasıdır (Peachey, 2015). Temel dil becerilerinin kazandırılmasında özellikle dinleme ve konuşma becerilerinin geliştirilmesinde podcast uygulamaları ya da bununla ilgili arayüz programlar öğrencilere ders dışı ortamlarda da hem tekrar imkanı sunmakta hem de pekiştirme sağlayarak öğrenme sürecine katkı sağlamaktadır. Dijital öğrenme araçlarının özellikle günümüzde mobil teknolojilerle entegre olmasının kullanıcıya sağlayacağı yararları da gözetenek öğrenme öğretme sürecine bu tür uygulamaların daha etkin dâhil edilmesiyle bir yandan öğrenme sürecini hızlandırmaya katkı sağlayacak diğer yandan bireyin becerilerinin pekişmesi ve öz güvenlerinin sağlanmasında olumlu etkiler sunacaktır.

Podcast uygulamasının Türkçe öğretiminde kullanımıyla ilgili olarak Özdemir (2017) Voki ve Vocaroo uygulama siteleri üzerinden somutlaştırmaktadır. Voki sitesi üzerinden yapılan uygulama örneğinde bir çizgi karakter seçilmesi ve bu karakter ile yazılan içeriklerin seslendirilmesi mümkün

olmaktadır. Bu tür uygulamaların hem eğlenceli yönünün bulunması hem de ilgi ve merak uyandırıcı unsurlar barındırması açısından özellikle dil gelişiminde, ikinci bir dil öğrenimi sürecinde ve temel dil becerilerinin kazanımında yararlı olacağı muhakkaktır.

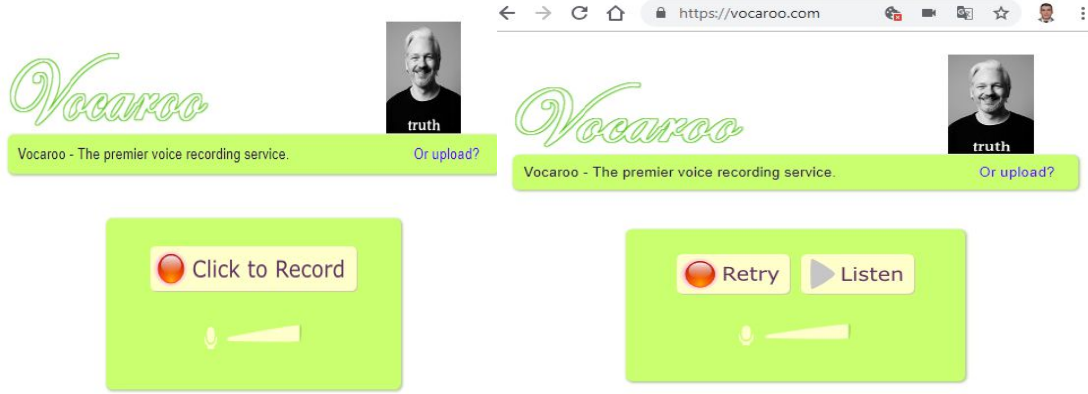
Resim 7: Podcast uygulamalarından ara yüz (ios)

Podcast uygulamalarına günümüzde mobil uygulamalarla da erişilebiliyor olması kullanıcılar için çeşitli avantajlar da sağlamaktadır. Okuma, yazma, dinleme ve konuşma beceri alanlarına yönelik temel dil becerisi etkinlikleri oluşturmada ve bu alanlara yönelik pratiklerin yapılmasında mobil uygulamalar üzerinden sunulan podcastler önemli katkılar sunabilmektedir. Bu kapsamda podcastler konusunda da seçici olunması ve öğretmen rehberliğine ve yönlendirmesine gereksinim duyulması öğrenme öğretme sürecinin belirli dönemleri için ayrıca önem taşımaktadır.

Resim 8: Voki uygulama ara yüzü

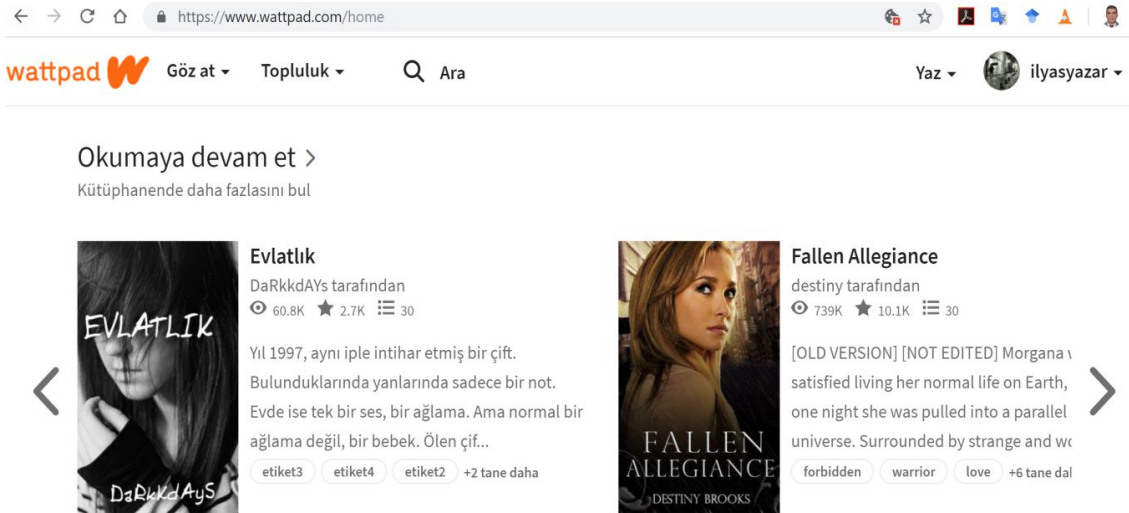
Vocaroo uygulaması ise basit biçimde organize edilmiş bir ses kayıt sitesidir. Sitenin ana sayfasında kayıt butonu yer almaktadır. Bu butona basıldığında mikrofon erişimi için izin istenmektedir. İzin verildiğinde ses kaydı başlar. Uygulama flash desteği gerektirmektedir. Ses kaydı tamamlandığında dinlenilebilmektedir. Kayıt sonrası ses kaydıyla ilgili bir link paylaşılmaktadır. Bu linke ses kaydına erişim sağlanabilmektedir. Ses kaydını yapan kullanıcı istediğinde linki ve kaydını da silebilmektedir. Vocaroo ile öğrencilerin temel dil becerilerinden konuşma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler planlanabilir, onlardan sesli geri bildirimler alınabilir ve öğrencilerin motivasyonu sağlanabilir.

Resim 9: Vocaroo uygulama ara yüzü

e. Wattpad Uygulaması:

Hikâye anlatımına yönelik uygulamalara wattpad gibi dijital platformların entegre edilmesiyle birlikte yeni bir bakış açısı, farklı bir yaklaşım da getirilmiş durumdadır. Bireylerin duygu ve düşüncelerini ifade etmelerine imkân sunan wattpad ve benzeri uygulamalar temel dil becerilerinin gelişmesinde önemli katkılar sunmaktadır. Bireyin yazma uygulamalarının dünyanın dört bir yanından insanlara ulaşmasını sağlayan bu tarz uygulamalar yazma becerilerini geliştirmenin yanında yaratıcılığı ve çok yönlü iletişim becerilerinin kazanılmasında da etkili olabilmektedir. Bu tür uygulamaların sınıf düzeylerine göre tematik ve sistematik biçimde yürütülebilmesinde, yazılanların değerlendirilmesi ve tartışılmasında, yazma sürecinin yönlendirilmesinde yine öğretmen rehberliği belirleyici olacaktır.

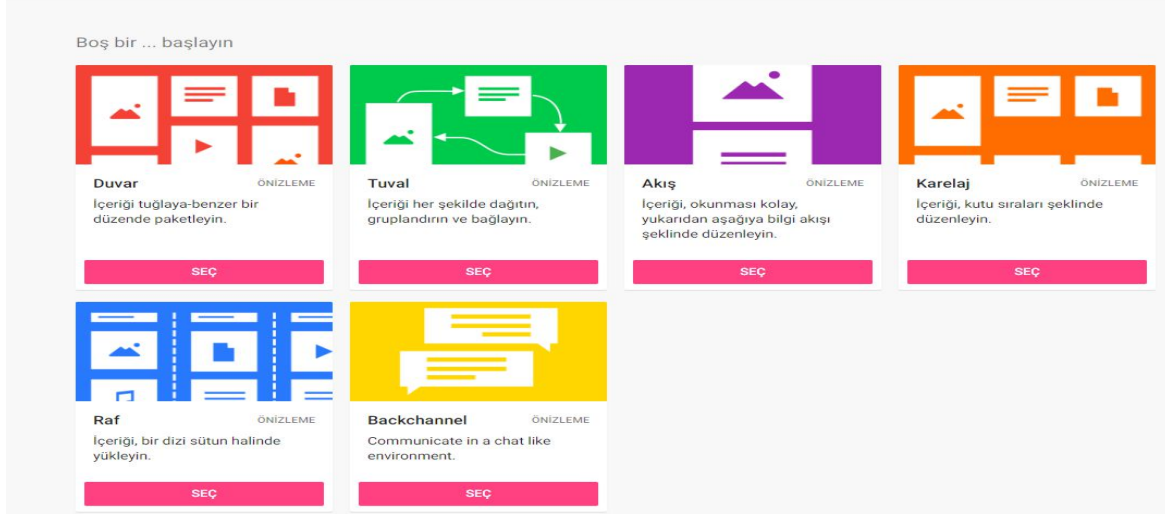
Resim 10: Wattpad uygulama ara yüzü

f. Padlet Uygulaması

Padlet bir tür dijital pano uygulamasıdır. Bu dijital panoya istenildiği gibi yazı, resim, video eklenebilmekte ve istenildiği şekilde tekrar düzenlenebilmektedir. Sınıf içi ortamda etkileşimi sağlamak ve işbirlikli öğrenme ortamı oluşturmak için yararlanılabilecek bir dijital teknoloji uygulaması olan padlet, sınıf içi uygulamalarda sıklıkla yer verilen pano ve duvar uygulamalarının sanal versiyonudur (Weller, 2013). Sanal platformda hazırlanan padlet panosuna öğrenciler öğretmenin paylaşacağı link vasıtasıyla erişebilmekte ve kendilerine verilen görevleri yerine getirebilmektedir. İşbirlikli öğrenme ortamı oluşturması

ve sınıf içi ve dışında etkin kullanılabilmesi gibi özellikleriyle padlet uygulaması, öğretmenin rehberliğinde geliştirilebilecek tematik uygulamalarla temel dil becerilerini geliştirmeye ve pekiştirmeye önemli katkı sağlayabilecek uygulamalardandır.

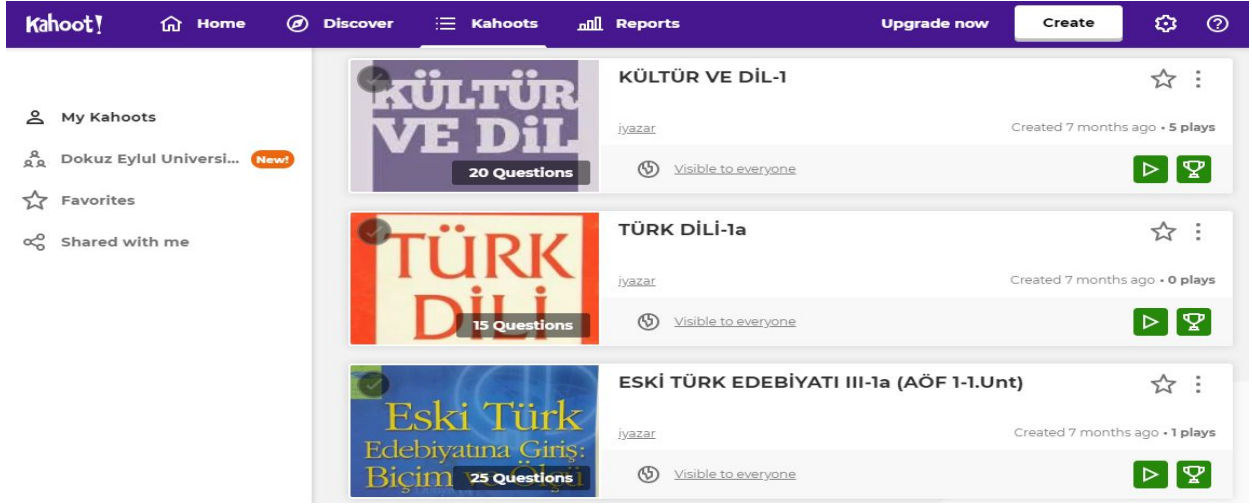
Padlet oluşturma

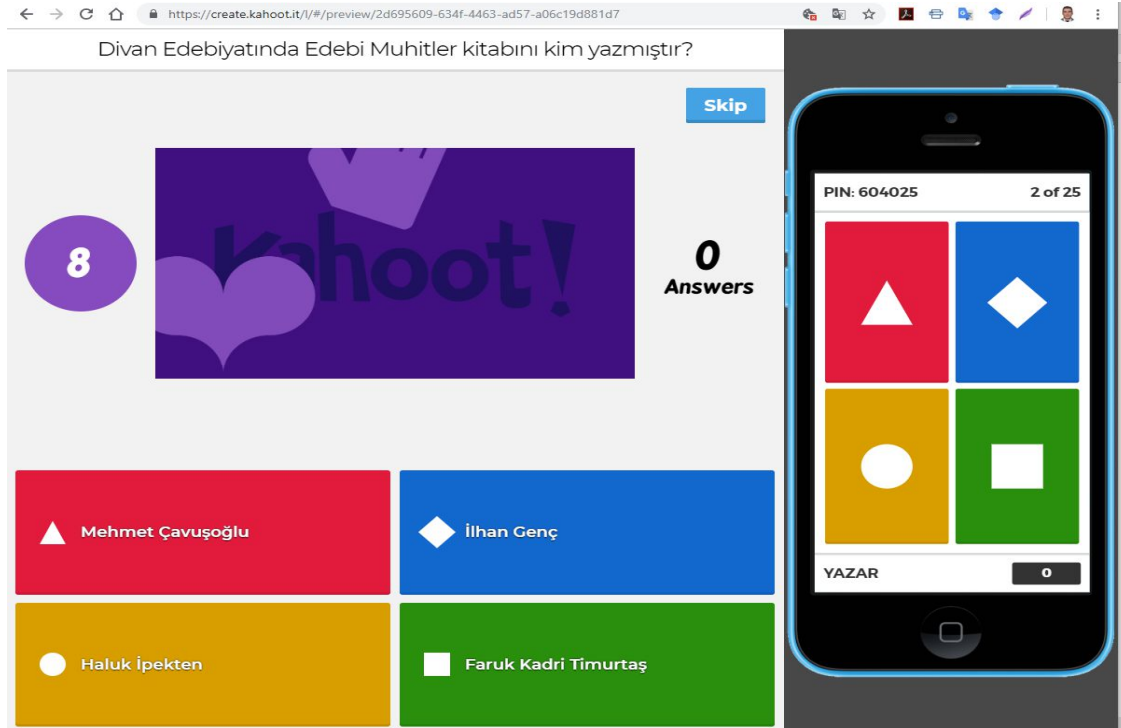
Resim 11: Padlet uygulama ara yüzü

g. Kahoot Uygulaması

Kahoot uygulaması da çoklu öğretim ortamlarında sürece katılabilecek dijital teknoloji uygulamalarındandır. Ölçme değerlendirme öğrencilerin eğlenceli bir süreç içinde bilgilerini kullanmalarını sağlayan uygulamada cep telefonları da etkin biçimde kullanılmaktadır. Kahoot bilgi yarışması formatında hazırlanmış bir uygulama olup öğretilen içeriğe göre uygulayıcı tarafından düzenlenebilmektedir. Kahoot uygulamasını kullanmak isteyen öğretmenin öncelikle kendi adına bir hesap açarak kendi öğretim içeriği ile ilgili ölçme ve değerlendirme sürecini planlaması ve buna uygun kahoot platformunda hazırlık yapması gerekmektedir. Resim 12'de uygulayıcının kendi uygulama ara yüzünde öğretim içeriği ile ilgili yaptığı hazırlık örnek olarak verilmiştir. Ön hazırlık tamamlandığında oluşturulan içerikler gerek formal öğrenme ortamında süreç sonlarında değerlendirme amaçlı, gerekse informal ortam olarak öğrenme dışı platformlarda pekiştirme amaçlı uygulanabilmektedir. Uygulamaya öğrenciler tablet ya da telefonlarla öğretmenin uygulamayı başlatırken vereceği pin numarasıyla erişebilmektedir. Uygulama başladığında sorular ve açıklamalar tahtaya yansımakta öğrenci ekranlarına ise soruların seçenekleri görüntülenmektedir. Cevaplama oranı, cevaplama süresi ve soru bazlı istatistik bilgileri sistem tarafından değerlendirme süreci sonunda raporlanmaktadır. Bu raporlar sistemde kaydedildiğinden gerek duyulduğu zamanlarda erişim yapılabilmektedir. Bu uygulama ile temel dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik nicel ve nitel pek çok farklı etkinliklerin planlı bir şekilde yürütülmesi mümkündür. Burada da önemli olan yine her uygulamadaki gibi öğretici faktörüdür. Öğreticinin uygulamayı bilmesi, içeriği planlaması ve öğrenme öğretme sürecine entegre edebilmesi, süreçle ilgili rehberliği uygulamanın amaca ulaşması açısından önemli olacaktır.

Resim 12: Kahoot uygulama dizin görünümü

Resim 13: Kahoot uygulama ara yüzü

Sonuç ve Öneriler:

Dijital yaşamın, hüküm sürdüğü yüzyılın her türlü öğrenme araçlarına sirayet etmesinin doğal bir sonucu olarak gerek formal gerek informal öğrenme ve öğretme süreçleri de dijital teknolojinin sunduğu olanaklara kendini entegre etmek durumundadır. Bu nedenle Türkçe öğretiminin tüm safhalarında olabileceği gibi özellikle de temel dil becerilerinin kazandırılmasında ve geliştirilmesinde eğiticiler olarak yukarıda bazı örnekleri verilen ve her geçen gün nicel ve nitel olarak çeşitlilik ve farklılık gösteren dijital teknoloji uygulamalarının öğrenme ve öğretme sürecine entegrasyonunda da müspet manada bir tavır almak durumundayız. Böyle bir tavır uygulanan eğitim anlayışının sadece gelişmesinde ve başarıya ulaşmasında değil aynı zamanda tabana yayılarak geniş kabul görmesi için de önemlidir. Bu tutum gösterilmediği sürece z-kuşağının eğitim öğretim süreçlerinde ve öğrenme isteklerini karşılamada çağın öngördüğü yaklaşımların sergilenebilmesi ve onlara rehber olunabilmesi de söz konusu olmayacaktır. Sözün özü dijital çağın eğiticilerinin temel görevlerinden brisi de bilgi, beceri, tutum ve değerlerini dijital teknoloji unsurlarıyla yoğurup öğrenme öğretme sürecine entegre edebilme yaklaşımı olacaktır.

KAYNAKÇA

Bersin, J. (2004). *The blended learning book: Best practices, proven methodologies, and lessons learned*. San Francisco: John Wiley & Sons.

- Chartrand, R. (2012). Social networking for language learners: Creating meaningful output with Web 2.0 tools. *Knowledge Management & E-Learning: An International Journal (KM&EL)*, 4(1), s. 97-101.
- Goertler, S. (2009). Using Computer-Mediated Communication (CMC) in Language Teaching. *Die Unterrichtspraxis/Teaching German*, 42(1), s. 74-84.
- Gökdayı, H. (2016). "Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sözcük Öğretimi ve Kalıp Sözcükler. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11/19, s. 379-394.
- Günday, R., Tahtalı Çamlıoğlu, Y., (2015). Yabancı Dil ve Gramer Öğretiminde Dijital Medyayı Kullanma. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(15), s. 471-484.
- Mahmoud, S. S. (2013). The effect of using English SMS on KAU foundation year students' speaking and writing performance'. *American International Journal of Social Science*, 2(2), s.13-22.
- MEB (2009). İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu. 15 Nisan 2019 tarihinde <http://web.deu.edu.tr/ilyas/ftp/turkce2009.pdf> adresinden erişilmiştir
- MEB (2017). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri. 28 Nisan 2019 tarihinde <http://oygm.meb.gov.tr/www/ogretmenlik-meslegi-genel-yeterlikleri/icerik/39> adresinden erişilmiştir
- Özbay, M., & Özdemir, O. (2014). Türkçe öğretim programı için bir öneri: Dijital okuryazarlığa yönelik amaç ve kazanımlar. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 2(2).
- Özdemir, O. (2017). Türkçe öğretiminde dijital teknolojilerin kullanımı ve bir web uygulaması örneği. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(4), s.427-444
- Peachey, N. (2015). Tech Tools for Teachers: Podcasting <http://www.onestopenglish.com/methodology/tech-tools-for-teachers/podcasting/> erişim tarihi: 24.10.2016
- Podcast. (28 Nisan 2019). *Vikipedi* içinde. Erişim adresi (28 Nisan 2019): <https://tr.wikipedia.org/wiki/Podcast>
- Sosyal Ağ. (28 Nisan 2019). *Vikipedi* içinde. Erişim adresi (28 Nisan 2019): http://tr.wikipedia.org/wiki/Sosyal_Ağ
- Vila C. A. (2013). Skype in the EFL Class. <http://www.hltmag.co.uk/aug10/sart01.rtf> erişim tarihi: 24.10.2016
- Web1.0, 2.0, 3.0 nedir? (28 Nisan 2019). Erişim Adresi: <http://sukrualbayrak.com/web-1-0-2-0-3-0-nedir-farklari-nelerdir>
- Weller, A. (2013). The use of Web 2.0 technology for pre-service teacher learning in science education. *Research in Teacher Education*, 3(2), s.40-46. <https://www.voki.com/site/create> Erişim tarihi: 28.04.2019
- <https://vocaroo.com> Erişim tarihi: 28.04.2019